

Vid karolinergraven i Handöl

Schaktningsövervakning i närheten av en massgrav

Fornlämning L1946:5970, Åre socken, Åre kommun, Jämtlands län

Kristina Jonsson

RAPPORT – JAMTLI 2021:21
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2021

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

Omslagsfoto: Karolinergraven i Handöl med minnesstenar. Foto: Kristina Jonsson.

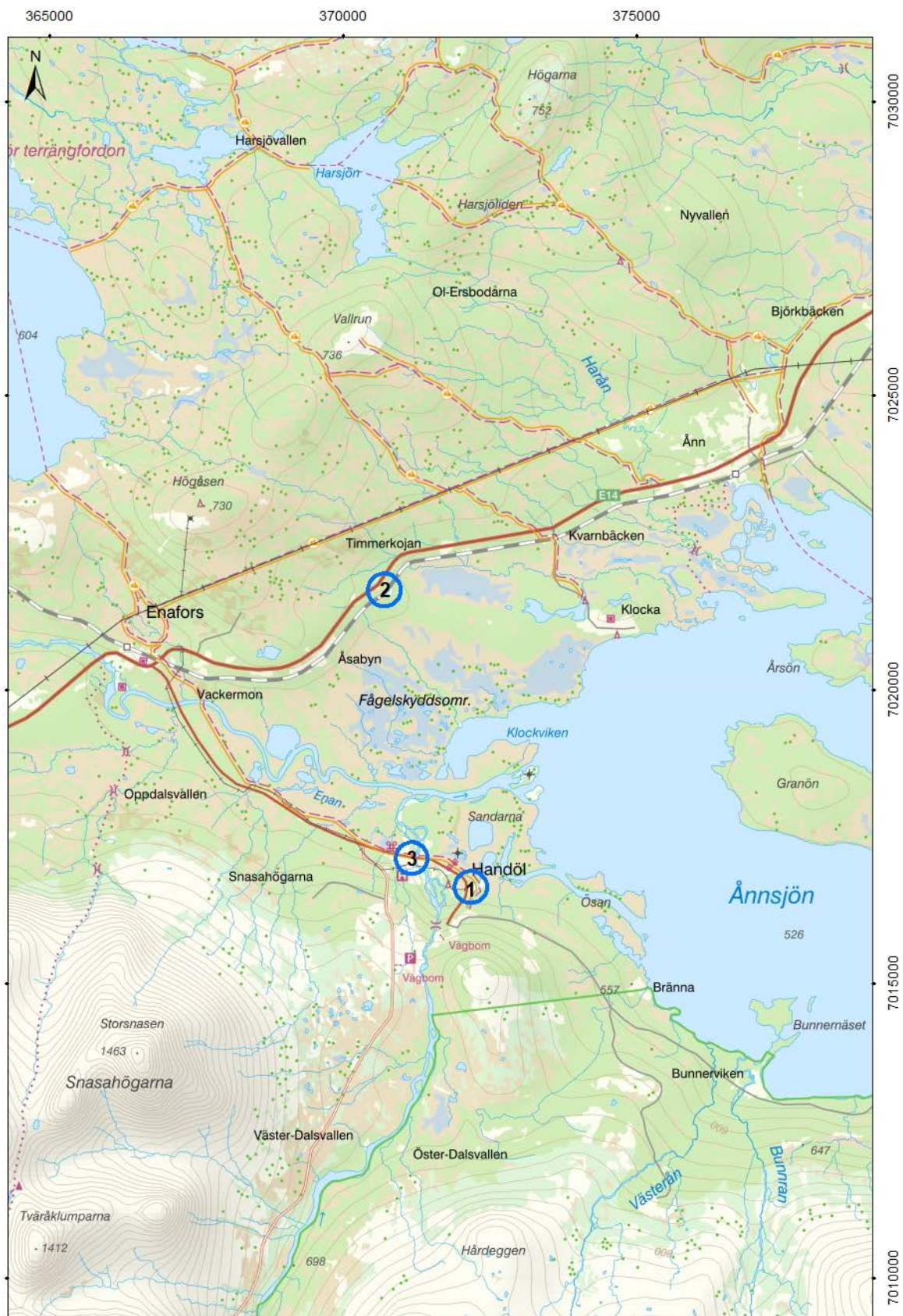
Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-8455-2020

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Bakgrund	1
Undersökningarnas bakgrund och syfte	1
Fornlämningsbeskrivning	1
Metod och genomförande	2
Resultat	3
Administrativa uppgifter.....	3

Figur 1. Översikt över de tre arbetsområdenas lägen, markerade med blå ringar och siffror 1–3. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:100 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Jamtli har utfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning i anslutning till fornlämning L1946:5970 i Handöl, Åre socken och kommun. Fornlämningen utgörs av en massgrav från 1719 i vilken minst 60 karolinska soldater har begravts. Inom projektet skulle även övervakning ske vid två andra fornlämningar (fångstgropssystem), men den ena utgick då ingen grävning var aktuell där och den andra bedömdes ligga tillräckligt långt från arbetsområdet för att kunna utgå även den.

Undersökningen föranleddes av att schaktning för fiberkabel skulle göras i området. Inga lämningar påträffades i schakten.

Bakgrund

Undersökningarnas bakgrund och syfte

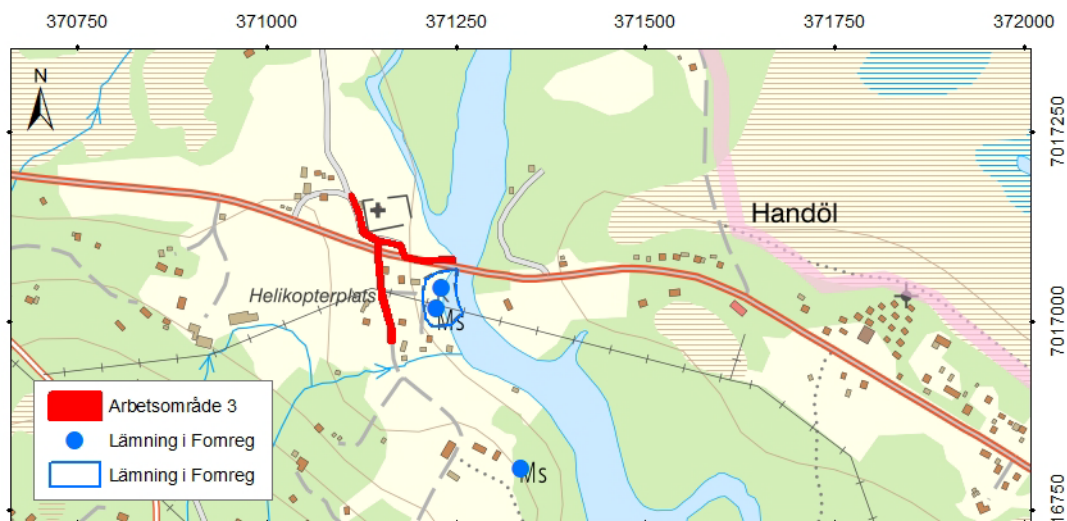
Med anledning av att IP Only AB skulle gräva schakt för fiberkabel till flera fastigheter i Handöl (figurer 1 och 2) har Stiftelsen Jamtli utfört en arkeologisk schaktningsövervakning i enlighet med beslut av Länsstyrelsen i Jämtlands län. Beslutet omfattade tre fornlämningar: en massgrav från 1719 (L1946:5970), ett fångstgropssystem (L1946:5889) och en fångstgrop (L1946:5303).

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera eventuella fornlämningar som framkom vid schaktningen.

Schaktningsövervakningen utfördes i september månad 2021 av arkeolog Kristina Jonsson som även har sammanställt denna rapport.

Fornlämningsbeskrivning

De berörda lämningarna är representativa för området. I Handöl finns massgraven med soldater som omkom i samband med reträtten över fjället från Norge 1719, samt tre minnesmärken relaterade till händelsen (se figur 2). Söder om byn ligger det kända täljstensbrottet, och i övrigt består lämningarna i närområdet nästan uteslutande av fångstgropar och fångstgropssystem.

Figur 2. Översikt över undersökningsområdet med lämningar i Fornreg samt schaktsträckorna i Arbetsområde 3 markerade. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:10 000.

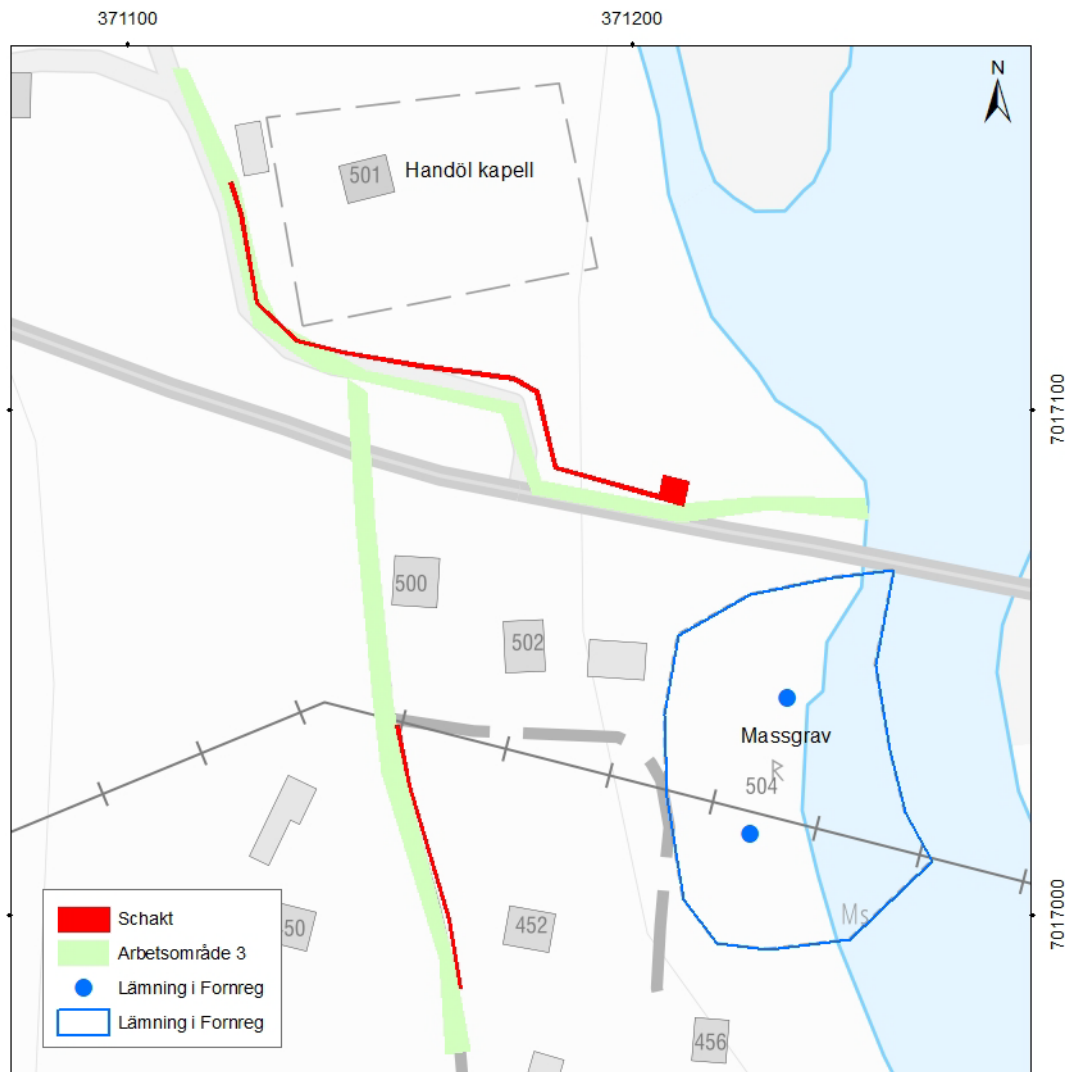
Metod och genomförande

Arbetsområde 1 vid fångstgropssystem L1946:5889 besiktigades i fält. Där gjordes bedömningen att den närmaste fångstgropen ligger så pass långt från vägkanten där schaktet skulle grävas (åtta meter) att ingen övervakning var nödvändig under arbetets gång.

Arbetsområde 2 vid fångstgrop L1946:5303 utgick då ingen schaktning skulle göras där; man skulle lägga kabel i befintlig ledning.

Inom arbetsområde 3 genomfördes undersökningen som en schaktningsövervakning under pågående arbete. Schaktningen gjordes med maskin utrustad med smalskopa. Schakten var 0,3 meter breda och grävdes till 0,6 meters djup.

I den norra delen av arbetsområdet övervakades schaktningen från parkeringsytan väster om Handöls kapell ned till den upphöjda vägbanken under brofästet (se figur 3). Övervakning vid grävning i de påförda massorna i vägbanken bedömdes överflödig. I den södra delen övervakades schaktningen i den södra halvan av sträckningen. Den norra halvan, från landsvägen ned till kraftledningen, berör endast berg i dagen.

Figur 3. Övervakade schaktsträckor (röda markeringar). Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:1 500.

Resultat

Inga lämningar framkom i schakten. Materialet bestod av sand, grus och småsten.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-8455-2020
Jamtli's diarienummer:	137-2020-F5CC
Undersökningstid:	8 september 2021
Personal:	Kristina Jonsson
Undersökt yta:	180 löpmeter
Läge och koordinater:	X 7017089, Y 371186
Koordinatsystem:	Sweref 99TM
Höjdsystem:	-
Dokumentationsmaterial:	Digitala filer förvaras på Jamtli
Fynd:	Inga fynd påträffades

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2021

ISSN 1654-2045

- 2021:1 Huså herrgård. Fasadrestaurering 2020
Sara Höglund
- 2021:2 Lillhärdals kyrka. Omläggning av skiffertak, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:3 Bostadshus i Lungre. In- och utvändiga åtgärder, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:4 Lövkläppen. Byggnadsdokumentation, 2020
Lasse Wagenius, Björn Olofsson och Sara Höglund
- 2021:5 Värnamo stationsområde – kulturhistorisk utredning
Björn Olofsson och Kristina Jonsson
- 2021:6 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Brunflo 336 (L1945:1505), gårdstomt
Anna Engman
- 2021:7 Reparation av norra takfallet på Mattmars kyrka 2018
Björn Olofsson
- 2021:8 Brunflo kyrka. Omläggning av skiffertak, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:9 Norderön. Schaktningsövervakning inom blästbrukslämning och intill gravhög
Kristina Jonsson
- 2021:10 Arkeologisk utredning i Handsjö nära fornlämning L1946:856/Rätan 125:1, boplat
Annabell Rahm
- 2021:11 Ridhus i Hackås. Arkeologisk utredning i gravhögars närhet
Kristina Jonsson
- 2021:12 Arkeologisk utredning och förundersökning i Handsjö inom
stenåldersboplaten L1946:110/Rätan 98:1
Annabell Rahm
- 2021:13 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom
lägenhetsbebyggelse L2020:10357
Annabell Rahm
- 2021:14 Arkeologisk efterundersökning och skadedokumentation
av lämningarna Lit 2:2, Lit 56:1 och Lit 407:1
Annabell Rahm
- 2021:15 Tännålen. Arkeologisk utredning vid stenåldersboplatser
Kristina Jonsson
- 2021:16 En boerne (samisk förvaringsgrop) i Fjällnäs. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson

- 2021:17 Vid stenåldersboplatser längs Rätanssjön. Arkeologisk förundersökning inom L1946:1028 och arkeologiska utredningar etapp 2 vid L1946:643 och L2020:7832
Kristina Jonsson
- 2021:18 Kyrkås kyrka. Restaurering av lanternin och torntak, 2021
Henrik Ylikoski
- 2021:19 Jiltjaurbergets vindkraftspark. Arkeologisk utredning
Anna Engman
- 2021:20 Stenålder vid Ottsjön. Schaktningsövervakning inom en stenåldersboplat
Kristina Jonsson
- 2021:21 Vid karolinergraven i Handöl. Schaktningsövervakning i närheten av en massgrav
Kristina Jonsson